

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. Proponuntur implicantiae, quod creatura ut causa
principalis crearenon possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

plicati creativè, salvari, per ipsam entitatem effectus, pluries positi. Disparitas etiam posset assignari; quia potest esse in rerum natura entitas & non replicata, non potest autem esse effectus ab aliis causis non pendens, & tamen non esse creatus.

Quarta PARITAS est. Concurfus Dei ad actiones creaturarum, est vel modus, vel non sine modo. Ergo & creatio.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia illa concurfus Dei, est idem realiter cum actione creaturarum; quæ vel est modus, vel non sine modo; hinc & identificatus illi concurfus divinus, vel est modus, vel non sine modo: & quamvis concesserimus, ponendam esse quam maxime intrinsecam dependentiam in fieri, consequenter etiam in agere creaturarum à Deo, id tamen accipiendum est si nihil oblit, obstat autem, ut alius sit concurfus Dei cum creaturis, alius creaturarum. Hinc si concurfus creaturarum est distinctus, etiam concurfus Dei, illi priori identificatus, erit distinctus.

Quinta PARITAS est, quæ utitur Amic. Educatio non est in Deo, ergo neque creatio. Antec. prob. quia si educatio esset in Deo, sequeretur quod quando Deus se solo conservat effectum, qui erat eductus, mutetur educatio activa in Deo, nam prior erat partialis, secunda autem, est totalis.

RESPONDETUR. Negando Conseq. quia nomine educationis venit actio creaturæ, quæ eadem est, cum actione Dei; & quia actio creaturæ, non est entitas Dei, nec educatio erit. Cæterum, si nomine educationis abutaris, & accipias illam pro ipsa Omnipotentia divina, prout concurrente cum causis secundis, in tantum educatio secundum id quod dicit in recto, identificabitur Deo, nec secundum hoc rectum mutabitur, si se sola conservet creaturam, quam antea non conservabat, licet mutetur, secundum quod educatio, dicit aliquid in obliquo.

OBJICIT 4. Amicus. Creatio non est actio immanens sed transiens, de ratione autem actionis transeuntis est, non immanere agenti, non enim habet suum terminum intrā, sed extrā.

RESPONDETUR. Creationem activam, secundum id quod dicit in recto, esse quid immanens Deo, ordinatum essentialiter ad aliquid ab extrā; ad eum modum, quod actus, quod videt Deus creaturas in illis et ipsis, est actio immanens, & tamen terminum suum habet ad extrā. Dici etiam posset, actionem transeuntem physicè, non immanere agenti, secus de actione transeunti ex modo concipiendi, quæ cum sit physicè ipsum agens, ex modo concipiendi transit. Potest autem actio ex modo concipiendi transiens, habere suum terminum ad extrā, si compleatur illa actio aliquo extrinseco, tanquam necessario connotato.

INSTAT 1. Actio est via ad terminum. Ergo non potest ullo modo identificari agenti.

RESPONDETUR. Actionem esse viam vel physicè, vel ex modo concipiendi ad terminum, sed non est necesse, ut semper sit physicè via.

INSTAT 2. Si creatio activa identificaretur Deo, Deus ab æterno denominatus fuisset Creator.

RESPONDETUR. Quod non; quia denominatio Creatoris coalescit etiam ex creatione passiva, tanquam ex aliquo extrinseco, intrinsece requisito.

INSTAT 3. Idem. Creatio est id, quod est communicatio esse; item id, per quod egreditur effectus à causa.

RESPONDETUR. Communicationem esse, activam, posse identificari Deo, secus passivam, egressio etiam effectus passiva, non potest identificari causæ, secus activa.

OBJICIT 5. Si creatio non esset quid distinctum à Creatore, sequeretur quod hic actus; volo creationem, haberet seipsam pro objecto.

RESPONDETUR. Cum creatio activa in ratione creationis compleatur aliquo extrinseco, nempe entitate effectus, & negatione concursus aliarum causarum, bene hoc extrinsecum, poterit esse objectum illius Volitionis.

Reliqua argumenta ex dictis hic, & in materia de Connotatis, & Relatione, solvi possunt.

DIFFICULTAS II.

Competitne creaturæ Actio creativæ?

IN triplici sensu resolvi potest proposita difficultas. 1. An creatura tanquam causa principalis creare posset? Affirmat contra communem Durand. nec agnoscit implicantiam Arriaga. 2. An possit creatura, tanquam causa instrumentalis connaturalis creare? Hoc tenet Scot. Hurtad. Arriaga, recentior Suar. Contra sentit Suar. Vasq. Molina & Sanctus Thom. prima Parte, Quæst. 45. art. 5. 3. An creatura tanquam causa obediens creare possit? Quod tenet Suar. Hurtad. Contra Vasquez Molina.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur implicantie, quod creatura ut causa principalis creare non possit.

PRIMA IMPLICANTIA est ex Suar. Si possibile esset talis creatura, de facto esset, sed non est. Sequela probatur. Quia talis creatura constitueret alium gradum & ordinem prætereos, qui sunt. Ergo jam deberet esse. Quia ordo universi, non est mancus, sed continet omnia quoad gradum & ordinem.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Negando item, quod illa creatura constitueret alium gradum genericum; posset enim esse spiritalis substantia completa: defacto autem est talis

alis gradus in universo, quantumvis non negem, quod illa creatura quoad speciem esset diversa; certum autem est non esse defecto omnes possibiles rerum species. Unde illa creatura non esset genere perfectior Angelis, licet foret specie perfectior quoad modum agendi. Deinde universum hoc non eò sensu est universum, quasi omnia contineat, sed eò sensu, quia est collectio contentorum in statu existentia, secundum idæam Dei, tantum ac tale, volentis esse universum.

Secunda IMPLICANTIA ex Vasq. & Scoto. Creatura quæ haberet hanc virtutem, non posset esse materialis; Si enim esset materialis, dependeret in esse à materia, adeoque & in operari; Si autem operaretur dependenter à subjecto, hoc ipso non crearet. Spiritualis etiam illa creatura non esset: quia si spiritualis esset, operaretur media volitione, quæ cum accidens sit, improporionatum esset ad actionem creativam.

RESPONDETUR 1. Probabilius esse, quod si possibilis sit talis creatura, quod foret spiritualis, sed quod non posset esse materialis, non evincunt allatæ rationes; diceret enim aliquis, fore dependentem illam potentiam in operari à materia, non ratione concursus causæ materialis ad omnes illius operationes, sed fore dependentem in operari à materia, quia scilicet potentiam operandi haberet in entitate materiali: neque tunc potentia illa efficere effectum perfectiorem se, posset enim creare nonnisi accidentia, quæ non superant perfectionem substantia.

RESPONDETUR 2. Quod si esset illa potentia creativa spiritualis operaretur mediâ volitione, non tanquam principio, & virtute effectiva ut quod, sed tanquam applicativo illius virtutis, ut quo. Porro ratio agendi ut quo, non repugnat ut sit improporionata effectui. Multas alias implicantias videbis solutas apud Arriag. & Ovied.

Tertia IMPLICANTIA ex Amic. & Oviedo. Si possibilis esset creatura, cui tanquam causæ principali deberetur vis creandi, illa creatura deberet esse actus purus, sed non potest esse actus purus creatura, ut supponitur, Ergo. Sequela probatur. Creatura, quæ posset creare, deberet habere actiones immanentes, dependentes à subjecto inhaesionis; Si autem haberet dependentes actiones immanentes à subjecto inhaesionis, deberet habere etiâ actiones transeuntes dependentes à subjecto, adeoque non Creativas. Certè, enim si creatura potens habere actiones immanentes, nonnisi dependentes à subjecto, posset habere actiones transeuntes independentes à subjecto, adeoque creativas, tunc actio illa transiens, esset perfectior actione immanenti: hoc autem non potest dici. Tum quia per actionem immanentem ipsa causa per-

ficatur, per transeuntem aliud à causa. Tum quia omnis perfectio, quæ est in effectu, necessario debet presupponi in causa, actio autem immanens, est causa proxima transeuntis.

RESPONDETUR 1. Recentior Suar. falsum esse nullum agens independentius à subjecto posse operari ad extra quam operetur ad intra: quia cum producit ignis formam ignis, in alio subjecto, equus etiam formam equi, independentius quid producant, quam in se producant, quia ad extra producant substantiale aliquid, ad intra nonnisi accidentale, vel modale; accidentalia autem & modalia magis dependent à subjecto, quam forma substantialis producta.

RESPONDETUR 2. Negando illam actionem transeuntem fore simpliciter perfectiorem immanenti actione, licet secundum quid perfectior foret. Non est autem novum, ut aliquid sub aliqua formalitate perfectius, ratione autem aliarum formalitatum, sit longè imperfectius. Sic in ratione actus, perfectior est intellectio, utpotè essentialiter actus secundus, exclusivus potentialitatis, præ anima, quæ est actus materiæ, & ramen anima, ratione prædicati substantialitatis, perfectior est. Rursum non satis explicatur, quid sit hæc perfectio, quam acquirit per actus immanentes creatura, invehens excellentiam in illo ipso perfectivo majorem; nam calore à se emanato perficitur ignis, numquidne jam ille est perfectior calore, quem ignis producit in extraneo subjecto? Et cum potentia per suos actus non in sua entitate, sed extrinsece perficiatur, cur æqualiter tam ab immanetibus, quam à transeuntibus actionibus perfici non poterit? Illud autem quod addit, omnem perfectionem, quam habet effectus, debere habere causam, id falsum est de causis æquivocis, ita, ut dictaminis dicti, hic solum sit legitimus sensus: Quod causa debeat habere vim causandi effectus. Sed posito etiam, quod causa debeat continere in sua entitate perfectionem entitativam effectus, saltem id verum esset de eo, quod est verè principium & causa, non autem de eo, quod est nonnisi applicatum potentia ad agendum, qualis est actus immanens, vel quod se habet nonnisi per modum rationis ut quo; quæ non debet esse æquè perfecta ac effectus.

ADDIT Arriaga, perfectionem actionis universaliter loquendo non esse taxandam ex inhaesione, quia actio productiva gratia non est imperfectior productione materiæ, licet illa dependeat à causa materiali, non hæc perfectior.

INSTABIS ex Oviedo. Quamvis sit possibilis actio immanens, & identificata principio, sic ut identificatur Deo ipsius intellectiones, tamen non identificatur; ex quo colligimus, exgere hoc naturam creaturæ; ut illius actiones immanentes, non sint independentes à subjecto. Er-

cto. Ergo etiam quamvis sit possibilis actio transiens, non dependens à subiecto, colligimus bene ex vi creaturæ exigi, ut dependeat à subiecto.

RESPONDET ARRIAG. Negando Anteced. Sed positâ veritate antecedentis, disparitas est; quia pro priori præsumitur esse implicancia, quod scilicet identificatio immanentium actuum argueret rationem actûs puri; si autem creatura crearet, nego argui posse, quod esset actus purus. Quid si enim hæc potentia creativa, esset distincta realiter, ab ipsa creatante creatura, ut censent realiter distingui Thomistæ intellectum ab anima.

4. IMPLICANCIA est, quam innovavit recentior Suar. ex Richar. & Henrico. Distantia infinita non potest vinci nisi virtute infinitâ, sed inter Ens & Nihil intercedit distantia infinita. Minorem sic probat. Ut inter opposita detur infinita distantia, satis est quod alterum eorum sit infinitum; ut visitur in distantia, quæ est inter Deum & creaturas, sed Nihil in ratione Nihili, seu imperfectionis, est infinitum: Tum quia illud, quod non potest concipi, & esse quidquam perfectius, est simpliciter infinitum in omni genere perfectionis; ita illud, quod non potest esse aut concipi aliquid imperfectius, erit infinitè imperfectum, tale autem est Nihil. Tum quia Deus non habet plus perfectionis, quam Nihil imperfectionis; siquidē Nihil removet omnem perfectionem, quæ in Deo reperitur, ergo cum Deus sit infinitus in omni genere perfectionis, Nihil erit infinitum in omni genere imperfectionis. Tum quia idcirco creatura distat à Deo intervallò, & distantia infinitâ, quia ipsa non est infinita in genere entis, Deus autem maximè. Sed etiam creatura non est infinita in genere non entis, seu imperfectionis, Nihil autem maximè. Ergo distabit à Nihilo, distantia infinitâ.

RESPONDERI posset in primis, quod hoc argumentum multum probet, & contradictorium in ipso principio probandi assumpto; probat enim quamcunque creaturam, prout oppositam non enti, esse infinitum in imperfectione, & esse simul finitum in imperfectione. Accipiamus pro exemplo Leonem; de eo intentum sic probatur. Erit Leo quid infinitum in imperfectione, prout opponitur non enti, quia omnes negationes, quasunque dicit non ens, dicit etiam Leo, excepto esse Leonis, quod ipsum esse, non importat nisi finitas perfectiones. Ergo ille Leo erit quid infinitum in imperfectione. Quod ipsum ulterius probatur; quia infinitum non exhauritur numero finitò. Ergo neque finito numero perfectionum exhauritur infinitum non entis; Consequenter ex vi huius mediæ arguendi, infertur non rectè assumptum esse, quod creatura non sit infinita in genere non entis. Sequitur etiam Leonem non esse infinitum in imperfectione; quia si esset quid infinitum in imperfectione Leo, esset æquale in im-

perfectione non enti, adeoque non ens. Assump. Probatur, quia unum infinitum, non est in ratione formali majus aliò, adeoque in ratione infiniti imperfectionis, Leo non esset minor imperfectione, quam ipsum Nihil. Ergo debet esse quid finitum in imperfectione. Imò ex vi etiam huius doctrinæ sequitur, infinito nunquam opponi finitum, sed infinitum; quia illud oppositum infinito, negat perfectiones omnes, aliquibus exceptis, quas importat infinitum: Ergo secundum immediatè probata erit infinitum, hoc autem dici non potest, quia contradictoriè oppositum infinito, est negatio infiniti, adeoque non infinitum, Deinde. Illud non potest dici infinitum negationum, seu imperfectionum, quod positâ unica entitate exhauritur in ratione sua formali infiniti, sed Nihil Leonis, quod tu appellas infinitum, exhauritur in ratione sua formali infiniti, positione suæ Entitatis, Ergo Nihil Leonis non est infinitum. Major probatur notione infiniti, cujus secundum quantitatem accipientibus semper accipere est, & nunquam idem. Et certè, quas, & quot perfectiones importat Leo, eas perfectiones omnes negat! Non, seu: nihil Leonis; sed perfectiones, quas importat Leo, non sunt infinitæ, Ergo neque negationes perfectionum, quas importat Nihilum Leonis, erunt infinitæ. Imaginemur duplex Nihil Leonis. Primum particulare, quod exhauritur affirmatione & positione Leonis; Aliud autem est nihil Leonis universale, quod scilicet commune est, & ambit reliqua particularia Non & Nihil: per creationem unius Leonis, non est necesse exhauriri hoc universale Nihil Leonis; quia illud non potest exhauriri in sua universalitate, nisi positione omnium possibilium; particulare autem Nihil, seu non esse Leonis, exhauritur quidē esse Leonis, sed non est infinitum imperfectionum, quia infinitum imperfectionum, & infinitum non esse, non potest exhauriri positione finiti esse, aliâ infinitudo illa haberet transitum consumabilem, quia auferibilem, positione unius finiti. Jam autem particulare illud Non esse, seu Nihil Leonis exhauritur esse Leonis, omne enim contradictorium exhaurit suum contradictorium, aliâ non esset de eodem. Denique hæc propositio; Nihil Leonis est infinitum in imperfectione, prout hic sumitur, falsificantes reddit propositiones; de eo enim de quo non potest verificari, quod sit, quomodo verificabitur quod sit infinitum imperfectionum, cum omne negativum, fundari debeat supra aliquid positivum, solum ergo hoc sit ex modo concipiendi, non verò re ipsa. Aliud est cum dicitur: homo infinitè distat à Deo, vel: homo est infinitè imperfectior Deo; quia si hoc dicatur de possibili homine, hæc propositio non est actu vera, sed fundamentaliter. Neque enim tunc est perfectior, vel imperfectior actu, cum absolute non sit actu; quan-

do autem à parte rei ponitur homo, & dicimus de eo, est infinitè imperfectior Deo, sensus tantum est in re ipsa, quòd finitas perfectiones habeat, adeoque quòd non sit infinitum quid in essendo, sicut Deus; quia infinitæ perfectioni Dei opponitur finita perfectio, ad quam postea consequitur negatio perfectionum, quas habet Deus.

In Forma autem ad argumentum dici potest, negando inter ens, & non ens esse distantiam infinitam; negando item, quòd nihilo particulari Leonis, non possit concipi aliquid imperfectius, nempe nihilum universale: & quamvis nihilo Leonis non posset quidquam concipi imperfectius, quia tamen est tale, ut positione unius entitatis auferatur tota illa imperfectio, fit, ut illa imperfectio non sit infinita. Et quamvis nihil Leonis, neget omnes perfectiones, quas Deus dicit, quia tamen ita illas negat, ut ipsum nihil illius, positione unius entitatis sit auferibile, fit, ut non habeat transitum in consummabilem. Consequenter etiam ad tale nihilum auferendum, non erit necessaria virtus infinita, licet ad nihil universale tollendum esset necessaria omnipotentia, adeoque virtus infinita. Vel si vis, poterit distingui Minor. Distantia infinita non potest vinci virtute finita, si ipse terminus qui producit sit infinitus. Concedo maiorem, si sit finitus. Nego maiorem.

INSTABIS. Deus quamvis sit infinitus in perfectione, tamen sublatà ejus unicâ perfectione non est Deus, & positâ ejus unicâ perfectione est Deus: positâ enim v.g. omnipotentia inferitur & exigitur esse Dei, Ergo neque infinitati Nihil Leonis obstabit, quòd tollatur positione finiti alicujus, hoc est esse ipsius Leonis.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam, quòd enim tollatur Deus sublatâ unica ejus perfectione, provenit hoc ex identitate reali, quam inter se habent perfectiones divinæ. Jam autem Nihil Leonis, non infert identitatem realem, & connexionem cum Nihilo bovis, hominis, &c. hinc sublato Nihilo Leonis, per positionem Leonis, non tollitur Nihil bovis, v.g. quòd si Nihil Leonis non habet identitatem realem, & connexionem cum aliis Nihilis, fit, ut nihil Leonis infinitum non sit.

Punctum Difficultatis 2.

Quid de reliquis Implicantiis?

QUINTA IMPLICANTIA est Cajet. Quando duo ita se habent, ut tantò altius crescat unum, tantò minuitur alterum, tunc, si unum minuitur, usque ad non gradum, alterum crescit, usque ad perfectissimum gradum, seu usque supra gradum, adeoque in infinitum: aliàs sequeretur, quòd Virtus producat ex aliqua potentia, & Virtus potens producere ex nulla potentia, essent æquales. Sed in actione creativa Virtus

causæ materialis decrescit usque ad non esse sui. Ergo Virtus effectiva crescere supra omnem gradum debet, adeoque in infinitum.

RESPONDET OVIEDO negando, quòd Virtus effectiva sine consortio materiæ crescat usque in infinitum; quia, ut dicit Oviedo, tanta debet addi perfectio principio effectivo, quanta defuit in materiali; & quia in materiali principio erat finita virtus, etiam additio illa virtutis principio effectivo, finita erit.

RESPONDETUR 2. Concedendo, quòd virtus illa effectiva crescat usque ad perfectissimum gradum agendi, h. e. ad actum creandi, nego tamen istam potentiam hoc ipso fore infinitam, quia supra non esse hominis, crescit esse hominis usque ad perfectissimum gradum hominis, cum enim in indivisibili consistat esse specierum, unaquæque in sua specie, quoad sua substantialia, perfectissima est, & tamen esse hominis, non est quid infinitum in substantialibus prædicatis. Unde supra non esse hominis, crescit lapis, per solum esse, supra autem non esse hominis crescit planta usque ad esse, & vivere; animal autem crescit supra non esse hominis usque ad sentire, supra autem non esse hominis crescit esse hominis usque ad perfectissimum gradum esse hominis; & tamen ut dixi, sine ulla infinitate.

Rursus, quando applicando activa passivis producuntur animalia ex putri, non est concursus tantus materiæ, quantus est concursus materiæ, quando subtiliter aliquid pingitur vel fingitur, & tamen non decrescit per hoc vis effectiva artificis, in sua excellentia. Ergo taxa excellentiæ effectivi principii, non est concursus materiæ major vel minor. Antec. probatur: quia quando animalia generantur ex putri, non est illic sola materia, aut aliquid materiale, cum aliquibus negationibus, sed sunt congenerantia alia, v.g. Sol, calor, & per aliquos causâ principalis Univoca; jam autem in opere artificio, est materia cum accidentibus, sic, vel ita terminatis; & tamen certum est, maiorem esse excellentiam operis artificiosi, v.g. statuæ marmoreæ, & principii illius effectivi, quam applicationis ad generationem ex putri, v.g. servando caseum in loco humido, ut putrescat in vermes.

INSTAT I. Idem. Sit virtus creativa finita, A, decuplò major virtute educivâ, B; tunc, si posset dari aliqua potentia educiva, C, quæ educat effectum ex remotiore potentia, in decupla proportionem excedens virtutem educivam, B; esset æqualis virtuti creativæ, A; quod dici non potest. Ergo apparet, debere dari excessum infinitum potentia creativæ supra potentiam educivam.

RESPONDETUR. Virtutem educivam non fore adhuc æqualem virtuti creativæ, A, quia non essent ejusdem ordinis. Sic v.g. datâ excellenter perfectâ substantiâ, tamen illa ratione ordi-